

Projev prezidenta republiky během návštěvy Evropského parlamentu ve Štrasburku

26. února 2014, Praha

Vážený pane předsedo, vážení kolegové, dámy a pánové,

každý politik, který promlouvá v Evropském parlamentu, vyjadřuje tiše, nebo otevřeně svůj evropský sen a já bych se rád držel této dobré tradice.

Nejdříve bych Vám řekl, co není mým evropským snem. Nechal jsem se inspirovat známým polským filozofem Leszkiem Kołakowskim, který přednesl přednášku nazvanou „*Co je to socialismus*“. Myslím, že to bylo v roce 1957. Začal tím, že řekl: „Soudruzi, byl jsem požádán, abych Vám řekl, co to je socialismus. Dobrá. Ale nejdřív Vám řeknu, co není socialismus. Socialismus, soudruzi, nejsou vraždy politických protivníků, socialismus nejsou koncentrační tábory, socialismus nejsou političtí vězni, socialismus není cenzura.“ V takovém stylu pokračoval více než půl hodiny. Já budu hovořit kratší dobu a za pět minut Vám řeknu, co není můj evropský sen. Ale musím dodat, že na konec svého projevu Leszek Kołakowski řekl: „A nyní, přátelé soudruzi, Vám řeknu, co je socialismus. Socialismus, soudruzi, je dobrá věc.“ A to bylo všechno.

Pět minut strávím tím, že řeknu, co není můj evropský sen. Můj evropský sen neobsahuje bláznivé stěhování Evropského parlamentu ze Štrasburku do Bruselu a naopak. Můj evropský sen neobsahuje nesmyslné směrnice, jako například směrnice o energeticky úsporných žárovkách. Mám jednu doma na chalupě a vypadá to tam jako na hřbitově nebo v márnici, takže hovořím z vlastní zkušenosti. Evropský sen neobsahuje takzvanou bruselsko-evropskou architekturu, která někdy vypadá jako nafouklá krabice od bot. Navíc můj evropský sen nezahrnuje steak v ústředí Evropské komise, který vypadá jako žvýkačka a chutná jako žvýkačka, což je také má zkušenost. Toto není můj evropský sen.

Teď Vám řeknu, jak vypadá můj evropský sen. Začnu citátem českého filozofa Václava Bělohradského, který uvedl, že „*evropské občanství je kulturní volba*“ a já s ním souhlasím, protože my všichni jsme se někde narodili a není to naší zásluhou. Ale kulturní volba ve prospěch evropského občanství vyplývá z naší svobodné vůle, platí a je užitečná zejména v obtížných situacích, jako je ta stávající. Definujme si, co to znamená. Za prvé, kultura je něco více než jenom chladný ekonomický kalkul srovnávající výnosy a ztráty. Kultura je soubor společných pravidel chování. V integračním procesu musíme vycházet z rovných pravidel z nerovných úrovní. V čem tedy spočívá rozdíl? Společná pravidla jsou například vztah mezi minimální mzdou a průměrnou mzdou, nicméně mzda závisí na produktivitě práce a nelze ji upravit společnými zásadami. Takováto společná pravidla ale potřebujeme v řadě oblastí evropské politiky. Začněme u zahraniční politiky. Stále platí ta ironická otázka Henryho Kissingera: „*Komu mám do Evropy volat, na jaké číslo?*“ Stále Evropská unie nemá společnou zahraniční politiku. Pokud jde o takzvanou měkkou, neformální politiku, musím kriticky říci, že někdy mi to připomíná opakování appeasementu ze 30. let.

Ale abychom neměli jenom neformální politiku, potřebujeme společnou obrannou politiku. Máme osmadvacet armád, které nejsou plně kompatibilní. Společná evropská armáda, a to je dlouhodobý sen, by byla levnější a efektivnější. Potřebujeme také společnou fiskální politiku, harmonizaci zdanění.

Velice rád Vám oznamuji, že Česká republika přijala fiskální pakt a já jsem velkým příznivcem přijetí eura v co nejkratším časovém horizontu. Protože ti, kteří euro kritizují, mají něco, čemu já říkám strach z neznámého. Myslím si, že euro je stabilizačním faktorem hospodářského rozvoje. Ale ještě k tomu potřebujeme společná pravidla sociální politiky, potřebujeme zahájit evropskou sociální chartu, potřebujeme společná pravidla v oblasti politiky životního prostředí a konečně potřebujeme odvahu pro velké projekty jako transevropské sítě, včetně železničních a dálničních sítí a vodních koridorů. I když tyto dlouhodobé projekty přesahují horizont politického myšlení, který je obvykle pouze čtyřletý.

Vážení kolegové, rád bych skončil tím, že vznesu jeden protest. Pan Cohn-Bendit, který tu bohužel není, vydal výzvu „*Mladí Evropané, spojte se*“. Musím protestovat, protože jsem starý Evropan a chápu tuto deklaraci jako věkovou diskriminaci, která je přísně proti zásadám Evropské unie. A co ještě znamená „*spojte se*“? Pokud to znamená „*integrujte se prostřednictvím společných pravidel*“, pak úplně souhlasím. Pokud to znamená „*sjednotte se*“, tak jsem jasně proti. Protože uniformnost je šedá a nudná. Jsem proti společnému evropskému sýru, jsem proti společnému evropskému pivu. Pokud mohu, tak bych Vám doporučil české pivo, které je nejlepší na celém světě. Potřebujeme integraci, Evropskou federaci, nikoli evropský unitární stát.

Samým závěrem, vážení kolegové, bych se znovu vrátil určitou formou k Leszkovi Kołakowskemu. Hluboko ve svém srdci věřím, že Evropská unie je dobrá věc.

Mnohokrát děkuji za pozornost.

Miloš Zeman, prezident České republiky, Evropský parlament, Štrasburk, 26. února 2014

